

LJUBLJANA

Ustanovljena Civilna iniciativa za zaprtje kamnoloma Sostro

Kamnolom sanirati, potem pa v njem urediti adrenalinski park

Več kot sto krajanov odločno proti širitvi kamnoloma, v katerega bi KPL preselil tudi betonarno iz Dobrunj in uredil obrat za liti asfalt – CS Sostro podpira krajanje, MOL pa KPL – Ogroženi trije lokalni vodovodi

LJUBLJANA – Krajni vasi Podmolnik, Šentpavel in Sadinja vas so pred kratkim začeli obsežno akcijo za zaprtje kamnoloma Sostro - Sadinja vas, ki na območju hriba Molnik deluje od leta 1951. Ustanovili so civilno iniciativo za njegovo zaprtje, ki ima po besedah dr. Bogdana Znoja, enega njenih najvidnejših predstavnikov, že več kot sto somišljenikov. Za takšno akcijo so se odločili, ker je predstavnik KPL na marčevski seji tamkajšnje Četrtno skupnosti Sostro napovedal, da imajo namen v kamnolom preseliti svojo betonarno iz Dobrunj in morda tudi odpreti celo obrat za proizvodnjo litega asfalta.

Civilna iniciativa za zaprtje kamnoloma Sostro ima celo svojo spletno stran (www.sostro.si), njena glavna naloga pa je zaščita interesov krajanov, ki že desetletja vsak delovnik med 7. in 15. uro trpijo zaradi delovanja kamnoloma. Motijo jih predvsem ogrožanje vodnih virov, hrup pri miniranju in prah, ki ga v zrak dviga na stotine tovrnjakov. Ti s svojo težo uničujejo tudi glavno Cesto II. grupe odredov in lokalno cesto do kamnoloma. Njeni člani so zato pripravljene narediti vse, da bi preprečili načrtovano širitev kamnoloma in selitev betonarne, od državnih institucij pa bodo

zahtevali, naj nadzirajo sanacijo obstoječega kamnoloma in njegovo dokončno zaprtje. V pismu krajanom je iniciativa zapisala, da na sporno delovanje kamnoloma opozarjajo že vrsto let, mestne službe, okoljska in rudarska inšpekcija ter policija pa da so »zelo pasivne, odgovornost prelagajo druga na drugo ali pa se sploh ne odzivajo«.

Kamnolom na vodovarstvenem območju

Največji problem kamnoloma je po njihovem prepričanju to, da leži na vodovarstvenem območju

Rudarski inšpektor Simon Friškovec je povedal, da je 15. aprila opravil nadzor v kamnolomu Sostro, potem ko mu je konec marca prijavo odstopila okoljska inšpekcija. Iz poročil o vplivih rudarjenja na kakovost vode je razbral, da miniranje občasno povzroča kalnost vode v dveh vrtinah in da vrtina Sadinja vas, ki je bila izdelana leta 2005 in bi nadomestila obstoječi dve, ni priključena na vodovod, ker zanj še niso pridobili vodne pravice. Edina nepravilnost, ki jo je odkril, je, da KPL nima izdelane tehnične dokumentacije za odvodnjavanje meteorne vode iz kamnoloma, ki občasno zastaja na osnovnem platuju. Zato je podjetje izdal odločbo, da jo mora pridobiti do konca junija, nato mora slediti izvedba kanala za odvodnjavanje.



KAMNOLOM SOSTRO – Krajanje bi ga radi zaradi nadležnega hrupa, prahu, tovrnoga prometa in ogrožanja lokalnih vodovodov čim prej zaprli, KPL pa bi ga širil in na njem odprl celo novo betonarno obrat za liti asfalt. FOTO ARHIV C. I.

in da njegovo delovanje ogroža več zajetij pitne vode, kar je leta 2008 dokazala tudi študija Hydroconsultinga, ki jo je naročila MOL. Najbolj ogroženi so vodni viri za tri lokalne vodovode – Sadinja vas, Šentpavel in Podmolnik – ki z neoporečno vodo preskrbujejo več kot 300 gospodinjstev že več kot 50 let. V iniciativi so zgroženi, ker MOL rešitev težave vidi v zaprtju vodovodov, in ne kamnoloma.

Skrb za vodo utemeljujejo s prijavami domačinov, ki opažajo, da v kamnolomu skladiščijo različne gradbene odpadke (tudi asfalt in salonitno kritino iz azbesta), ki da jih uporabljajo za sprotno zasipavanje izpraznjenih delov kamnoloma, za kar da KPL nima dovoljenja. Zapisali so, da mestni oblasti »podpora koncesionarju pomeni več kot skrb za pitno vodo, kar pa jih ne preseneča, saj je bilo podjetje KPL največji donator zadnje županske kampanje sedanjega prvega moža mesta Ljubljane«.

Oblasti nikakor ne morejo dovedati, da cestna infrastruktura od kamnoloma do obvoznice ni primerna za tovorni promet, saj je tako ozka, da se na nekaterih odsekih ne moreta srečati niti tovornjak in avto, kaj šele dva tovornjaka. V takšnih primerih vozijo kar po bankinah in pločnikih in tako ogrožajo solarje na poti v Osnovno šolo Sostro. Cesta je kljub gostemu tovornemu prometu (leta 2009 je v kamnolom pripeljalo 23.482 tovornjakov – od tega jih je 18.356 vozilo pesek, 5126 pa gradbene odpadke) zelo slabo vzdrževana, velika pa je tudi škoda na obcestnih stanovanjskih objektih.

Prizadete krajanje in njihovo civilno iniciativo podpira tudi Četrtna skupnost (ČS) Sostro. To dokazuje dopisa, ki ju je na Inšpektorat RS za okolje in prostor poslal njen predsednik sveta Janez Moškrič (tudi mestni svetnik iz stranke SDS). Od njih je 30. julija lani zahteval, naj preverijo, kakšne odpadke odlagajo v kamnolomu, 17. februarja letos pa je opozoril, da KPL v vodovarstvenem območju z zemeljskimi deli v globino posega v raven podtalnice in jo ogroža s potencialnim onesnaževanjem in nižanjem njene ravni. Zahtevali so ustavitev vrtnanja, ki bi ogrozilo omenjene lokalne vodovode. Na prvi dopis odgovora ni

Zasebnemu podjetju KPL se bo koncesijska pogodba za rudarjenje, predelavo in odlaganje gradbenih odpadkov za kamnolom Sostro - Sadinja vs iztekla konec leta 2021. Po strateškem in izvedbenem prostorskem načrtu MOL je predvideno širjenje kamnoloma v gozdno pobočje v velikosti 6,5 hektara, kjer bi lahko pridobili pet milijonov kubičnih metrov dolomita.

bilo, na drugega pa je inšpektorica Saša Bačnik 30. marca odgovorila, da bo IRSOP opravil le nadzor odpadkov in hrupa (kdaj ga bo izvedel, ni napisala), preostalo pa da je stvar rudarske inšpekcije.

Konec potrpljenja

Potrpljenja krajanov pa je bilo 30. marca letos, ko je Roman Hribar iz KPL na seji sveta CS Sostro predstavil načrte tega podjetja, konec. Dejal je, da bi v primeru uspešnih pogajanj za nakup zemljišč za širitev kamnoloma tj preselili betonarno iz Dobrunj oziroma postavili agregat za predelavo gradbenih odpadkov. Če ne bo uspeha, pa bi tam še naprej predelovali le odpadke (prihodnje leto bi poskušali podaljšati pogodbo za prihodnjih pet let) in sanirali kamnolom.

Svet CS Sostro je zaradi povedanega sklenil, naj se lastnika zemljišča, na katero bi se širil kamnolom, prepriča, da tega ne proda zaradi okoljskih razlogov oziroma da se prouči možnosti, kako drugače preprečiti to prodajo. Komisija za urejanje prostora in varstvo okolja pri CS Sostro je 20. aprila na svoji seji sprejela še ostrejša sklepe. Ugotavljajo, da sanacija kamnoloma ni ustrezna, ker uporabljajo nedovoljene in nevarne materiale, ki da jih je treba nemudoma odstraniti. Zaradi škodljivih vplivov kamnoloma na varnost in zdravje ljudi zahteva njegovo zaprtje v čim krajšem času, po končani sanaciji pa naj bi tam uredili do okolja prijaznejše dejavnosti, denimo adrenalinski park, plezalne stene ... Takoj bi morali rekonstruirati še preozko Cesto II. grupe odredov, KPL pa bi moral zgraditi bazen za pranje podvozij tovornjakov pred izvozom iz kamnoloma, ki ga še vedno ni.

JANEZ PETKOVŠEK

Brezžično spletno omrežje v Ljubljani

Občina caplja na mestu, posamezniki prevzeli pobudo

Dostop do brezžičnega interneta v mestu za zdaj še vedno odvisen od posameznikov – Petdeset javnih točk, ki so jih ponudili posamezniki

LJUBLJANA – Mestna občina Ljubljana zasebnega partnerja za uvedbo brezžičnega omrežja na ljubljanskem območju še vedno ni izbrala, nehala je tudi napovedovati, kdaj naj bi bil projekt končan. Ljubljanci so zato še vedno prepuščeni tistim posameznikom, ki so svojo spletno povezavo pripravljene deliti v javno dobro. Od začetka leta 2009 v Ljubljani raste wlanljubljana, odprto brezžično omrežje Ljubljane, na katerem se z medsebojnim sodelovanjem ljubljanski javni, umetniški in kulturni, produkcijski, izobraževalni, raziskovalni in vsi drugi zainteresirani prostori in posamezniki povezujejo v neodvisno brezžično omrežje nad Ljubljano.

Mitar Milutinović, udeleženec pobude odprtega brezžičnega omrežja Ljubljane, razloži, da je v mestu in njeni okolici že več kot 50 točk, ki so jih postavili in v javno uporabo ponudili posamezniki: »To je podobno, kot če bi se ljudje med seboj dogovorili, da si posredujejo pisma. Vsakdo, ki bi dobil kakšno pismo, bi ga ali oddal naslovniku, ker ga ima v svoji bližini, ali pa bi ga dal nekemu, ki gre v smeri naslovnika.

Da bi to delovalo, je treba le, da vsakdo sklene, da bo to počel in to potem tudi počne.« Omejitve prenosa podatkov je tehnične narave in je različna od točke do točke, vsak posameznik pa jo določi sam. Kot pove Milutinović je bilo omrežje v dveh letih uporabljeno že pri bližnjem stotisočkrat, kar pomeni, da je število dnevnih uporab v povprečju približno 130.

Vse točke so medsebojno povezane, kar pripomore k celovitemu pristopu do projekta. »Omrežje ni v lasti ali skrbništvu neke organizacije, ampak nekako vsak po svojih močeh pripomore k temu, da

omrežje kot celota obstaja in deluje. Torej vzdržuje svoje točke, pomaga pri razvoju pomožnih tehnologij, prispeva opremo in podobno,« še razloži Milutinović.

Pri projektu sicer poleg posameznikov sodelujejo tudi Kiberpapa, Ljudmila ter Fakulteta za računalništvo in informatiko, stvari, ki jih razvijajo, dajejo prosto na voljo

»To je podobno, kot če bi se ljudje med seboj dogovorili, da si posredujejo pisma. Vsakdo, ki bi dobil kakšno pismo, bi ga ali oddal naslovniku, ker ga ima v svoji bližini, ali pa bi ga dal nekemu, ki gre v smeri naslovnika.«

tudi drugim po svetu, saj podobna omrežja obstajajo in delujejo tudi drugje. Točke omrežja so na voljo na spletni strani wlanljubljana.com, kjer je mogoče tudi vpogled v delovanje omrežja, število točk, ki je na voljo, in kje po mestu so postavljene. Wlanljubljana poskušajo pritegniti tudi ljudi brez tehnične znanja, zato se osredotoča na preprosto uporabo, in če je treba,

pomaga pri nastavitvi točke. Milutinović projekt, ki se ga loteva MOL sicer podpira, saj, kot pove, se jim v pobudi vsaka možnost brezplačnega povezovanja v splet zdi nujna in dandanes že kar človekova pravica: »Eden izmed naših glavnih vzgibov je omogočanje prostega dostopa do znanja in informacij,

in če gre za prosto dostopno in ne-cenzurirano omrežje, ki omogoča dostop do znanja in informacij na spletu ter ne favorizira določenih informacij, nas radosti, če ga kdorkoli vzpostavi oziroma na njem dela. Več nas uresničuje to idejo, bolj je.« razloži in sklene, da je njihov pristop k tej zamisli le eden izmed mogočih.

NINA KRAJČINOVIČ

Vrane v Ljubljani

Vrane vsako leto napadejo tudi nekaj ljudi

Všech jim je več sto vrst hrane – Za golobe več deset tisoč evrov, z vranami se ne ukvarjajo – Lovci učinkov delovne skupine ministrstva še ne opažajo

LJUBLJANA – Vrane kot uspešne živali, ki so si v mestu naše gostoljubno okolje, v vsakim letom postajajo številnejše in za prebivalce bolj moteče. Poleg tega, da občasno napadejo ljudi, ker branijo svoje mladiče, lovci opozarjajo tudi, da ubijajo manjše ptice, hkrati pa jih na nelovnih območjih, med katera namreč spada glavno mesto, ne smejo ubijati.



VRANE NA SMETEH FOTO MATEJ DRUŽNIK/DOKUMENTACIJA DELA

Mestna občina Ljubljana se z vranami v praksi ne ukvarja, so zapisali občinski predstavniki. Ocenjujejo, da je vedenje vran svojevrstno, zato je preprečevanje njihovega poseljevanja zelo težavno. To so inteligentne živali, ki gnezdiijo na drevih, hranijo pa se z več kot 600 vrstami hrane, zato je glavni preprečevalni ukrep proti njihovem razmnoževanju predvsem takšno skladiščenje odpadkov, da ptice ne morejo do njih. Čeprav so omenili, da se jih lahko nadzoruje tudi s pobiranjem jajc iz gnezid v nameščanjem zaščitnih mehanskih ovir, občinski delavci niso zapisali, da bodo to tudi počeli. Ukvarjajo se bolj z golobjo problematiko, ki so ji letos namenili 20.000 evrov, poudarjajo pa, da je velika ovira v boju proti razmnoževanju golobov predvsem odklanjanje postavljanja golobjakov v četrtnih skupnostih. V Snagi opažajo, da vrane in drugi ptiči občasno raznašajo smeti iz košev za odpadke, zato razmišljajo o pokrovihi.

Vse manj je ptic pevk

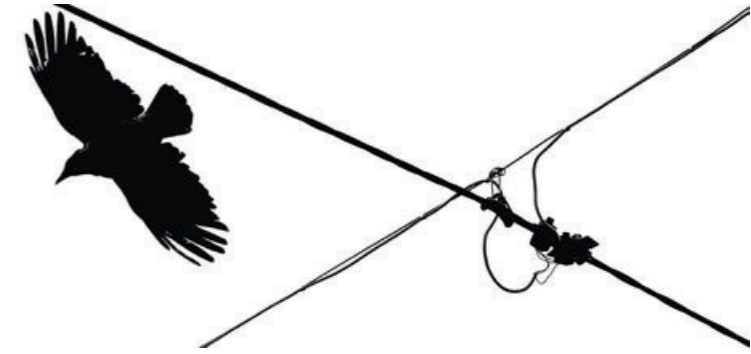
S problematiko vran v mestu se podrobno ukvarja Lovska zveza Slovenije (LZS). Njen predsednik **Srečko Žerjav** je zapisal, da je vranja problematika pri nas pereča nekaj zadnjih let, sodeč po izkušnjah iz tujine, pa se

bodo razmere prihodnja leta še poslabšale. Brez dvoma je prejšnja leta v urbanih območjih vse manj ptic pevk, saj vrane kot uspešna vrsta uničujejo njihova gnezda in jim jemljejo življenjski prostor.

Meščani pogosto pozivajo lovce k ukrepanju predvsem zaradi vranjih predirljivih klicev, vendar ti na nelovnih površinah, med katere spada Ljubljana, ne smejo loviti. Vsako leto se seznanijo z nekaj napadi, ko se vrane lotijo ljudi, ker branijo svoje

mladiče. Za pomoč so prosili tudi Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, vendar, kot pravi Žerjav, v društvu ocenjujejo, da to ni v okviru njihovega delovanja. Na ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano so ustanovili skupino za reševanje problematike sive vrane, vendar, poudarja predsednik LZS, lovci učinkov za zdaj ne opažajo. Poleg tega so se na povečanje vranje populacije vplivali spremenjeni pogoji varstva sive vrane, ki jih je prinesel novi zakon o divjadi in lovstvu. V lovski zvezi upajo, da bo ministrstvo ukrepalo in upoštevalo katerega od predlogov lovcev, predvsem pa si obetajo, da bodo ukrepi ministrstva uporabni in učinkoviti.

SAMO PETANČIČ



INTELIGENTNE ŽIVALI FOTO ROMAN ŠIPIČ/DOKUMENTACIJA DELA

Pogrebi

ŽALE: Na ljubljanskih Žalah bodo v sredo, 18. maja, pokopali 86-letno upokojenko **Marijo Godec** (ob 12. uri) in 77-letnega upokojenca **Antona Lapajneto** (ob 17. uri).

ŠENTJAKOB: Na pokopališču v Šentjakobu se bodo ob 13. uri poslovili od 68-letnega upokojenca **Antona Škufce**.

DRAVLJE: Na draveljskem pokopališču bodo ob 15. uri pospremili na zadnjo pot 90-letnega upokojenca **Janeza Erjavca**.

VIČ: Na viškem pokopališču bodo pokopali 96-letno upokojenko **Cecilijo Požnen** (ob 16. uri). J. S.

UREDNISŤVO

Levo mnenje

Od kraguljčkov do Facebooka

Rada poslušam svojo teto, ko mi razlaga o tem, kako so se, ko je bila sama še majhna deklica, pozimi po Ljubljani vozili s snežno vprego, ki so jo vlekli konji, zvok, ki jih je spremljal, pa je bilo zgolj zvonjenje kraguljčkov. To zgodbo mi mora teta, rojena leta 1937, povedati vsakič, ko jo obiščem. Všeč mi je, tako zelo romantično zveni. S snežno vprego od Gerbičeve ulice, mimo Rimskega zidu do Pošte. Šviiz. In potem se spomnim mame, ki mi je z

Sprotno spremljanje premikanja, razmerij in razpoloženja Ljubljančanov so, skratka, na Facebookovi dlani.

do devetih zvečer. Ko so se vrstniki vikali, čeprav jim je pod nosom ravno zrastle prvi puh, glasbena podlaga prvih ljubljanskih ljubezni pa so bile pesmi Staneta Mancinija, Lada Leskovarja, Marjane Deržaj, Majde Sepe, Elde Višar in Belih vran.

Sledi hitro previjanje naprej – v moj čas. Leto: 2011. Glavna zbiralna točka: Facebook. Čas, ko sceno in dogodke spremljaš iz domačega naslonjača. Kam danes, jutri, v petek. Kdo bo tam, kdo bo mogoče in koga zagotovo ne bo. Kdo je s kom v razmerju, kdo je po novem

samski in čigavo razmerje je zdaj malce zapleteno. Sprotno nalaganje fotografij z žurov, ki se dogajajo ravnokar, albumi fotografij zabav, ki so se zgodile prejšnji konec tedna in kjer lahko preveriš, ali je bil on tam in s kom se je družil. Glasbena podlaga prvih ljubljanskih ljubezni se danes iz minute v minuto spreminja z različnimi povezavami, ki vodijo na Youtube, kjer v sekundi najdeš natančno tisto pesem, ki bo točno zdaj povedala, kako točno se v točno tem trenutku počutiš. Kar pa seveda najraje poveš kar sam – v statusu, ki te sprašuje: »Kaj trenutno razmišljaš?«

Sprotno spremljanje premikanja, razmerij in razpoloženja Ljubljančanov so, skratka, na Facebookovi dlani. Ko zapustiš svojoega Maca ali PC in prideš na druženje, ki se je organiziralo malo prej na zidovih Facebooka, veš že vse. Kaj je kdo jedel in kje je bil. Pogovori se ne začenejo več s: »Kako si?« ali pa: »Kaj si danes počel?« ampak s: »Si kaj bolje?«. »Aha, saj res, ti si danes že z Rožnika.« in »Kako je bilo na razgovoru?«. Nisem ena tistih, ki za vsako ceno objokujejo stare čase, jasno mi je, da vse mine in da gresta svet in tehnologija ter mi z njima naprej. Še dobro, ker zagotovo ne bi bila najbolj zadovoljen človek na svetu, če bi morala, razvajena od današnjih dobrin, kar naenkrat na minus petnajst stopinj Celzija ven po drva za kurjavo ali, še huje, na – pa naj se sliši še tako romantično – snežno vprego do Pošte. Brrr.

Rada pa občasno sanjaram o tem, kako zelo fino je moralo biti včasih. V črno-belih spominih moje tete. Ob izidu nove plošče mladega Ota Pestnerja. Med kopanjem na Špici. Če bi lahko ljubljanske spomine moje tete dala v Facebookovo obliko, bi jih takoj »lajkala«. **NINA KRAJČINOVIČ**

Utrip glavnega mesta



LEPE OBLJUBE LEPO GORIJU FOTO MATEJ DRUŽNIK